

Opera Rara 2021. Świat niespokojnego ducha

2021-02-06

„Cassandra” Benedetta Marcella opowiada o wojnie, śmierci i żałobie oraz miłości, tęsknocie i współnocie. Zderzenie tej barokowej kantaty, opartej na fragmentach „Iliady” Homera i dramatów Eurypidesa, oraz „Just” Davida Langa, chóralnego utworu czerpiącego z biblijnej Pieśni nad Pieśniami, można traktować jako znak wszelkich czasów. Podsumuje go refleksja wyrażona poprzez „Vanitas” Salvatore Sciarrina. W niedzielę, 7 lutego zabrzmia także dwa kameralne utwory z pierwszych dekad XX wieku: „Suita liryczna” Albana Berga i „Langsamer Satz” Antona Weberna.

Benedetto Marcello jest rzadko grywany i nagrywany – całkowicie przyćmiła go sława weneckiego kompatrioty Antonia Vivaldiego. Trudno zrozumieć, dlaczego nie zasłużył na większe zainteresowanie potomnych, bo to godny konkurent Rudego Księdza: wrażliwy na dramatyczny efekt, w muzyce wokalne skupiony raczej na słowie i jego sensie niż na folgowaniu śpiewakom szukającym wirtuozerskiego popisu. Stanowiąca trzon festiwalowego spektaklu **„Cassandra”** jest świadectwem tego podejścia: to teatr jednego aktora i wielkie wyzwanie dla śpiewaka, który przez niemal godzinę musi utrzymać uwagę słuchacza w nadzwyczaj wymagającym muzycznie i emocjonalnie utworze.

„Just” nie jest pełnym tytułem kompozycji Davida Langa. Na stronie tytułowej partytury pojawia się zapisana minuskułą adnotacja „after song of songs” – „według pieśni nad pieśniami”. Lang staje w długim szeregu kompozytorów, którzy opracowywali ten starotestamentowy tekst zachwycający sensualnością i żarliwością wyrażanych w nim uczuć. Langa fascynowała jego niejednoznaczność: Pieśń nad Pieśniami wydaje się zupełnie świeckim poematem miłosnym, choć tradycyjnie interpretowana jest jako opowieść o relacji człowieka z Bogiem. Kompozytor zredukował tekst, który w połączeniu z minimalizmem muzyki daje hipnotyzujący, a zarazem zmysłowy efekt.

Zupełnie inny jest minimalizm praktykowany przez Salvatore Sciarrina. Liczne są w nim nawiązania do muzyki barokowej, której szeroki oddech i gest zostają jednak przez kompozytora pomniejszone i oczyszczone. Znajdujemy tu znajome zwroty, melodyczne kontury, ozdobniki, ale wszystkie odmienione – nieśmiałe, wycofane, zdawkowe, poddane prawdziwie oryginalnej wyobraźni kompozytora. **„Vanitas”** – tytuł w czytelny sposób odsyła nas do XVII-wiecznych martwych natur – jest rodzajem monologu zbudowanego z tekstów ewokujących przemijanie rzeczy tego świata: więdnące kwiaty, poblakłe obrazy, gasnące płomienie.

W niedzielę, 7 lutego o godz. 18.00 zabrzmia również dwa kameralne utwory z początkowych dekad XX wieku: **„Suita liryczna”** Albana Berga i **„Langsamer Satz”** Antona Weberna. Pierwszy zbiera w sobie cechy charakterystyczne stylu kompozytora – dekadenski, niemal jeszcze secesyjny przepych łączy się tu z matematycznie precyzyjną dwunastodźwiękową techniką kompozytorską. Drugi, wprost przeciwnie, pokazuje nieznanne oblicze swojego autora. Obie kompozycje zagra Airis String Quartet, a w wykonanie „Suity” włączy się sopranistka Dorota Szczepańska.

Berg kojarzony jest najczęściej z wielkimi utworami: koncertem skrzypcowym oraz operami „Wozzeck” i „Lulu”. Dokonał efektownej syntezy tego, co awangardowe, z późnoromantycznym, pełnym wyrazu językiem dźwiękowym, co doskonale słychać także w „Suicie lirycznej”. Na Festiwalu Opera Rara wykonana zostanie wersja z głosem sopranowym, który w ostatniej części zaśpiewa „utajoną”, zapisaną przez kompozytora odręcznie tylko w jednej kopii partytury partię

wokalną z tekstem „De profundis clamavi” Charles’a Baudelaire’a.

Webern był przeciwieństwem swojego kolegi. Jego dorobek to kwintesencja minimalizmu pod wszelkimi względami: stylu, rozmiarów, a nawet liczebności utworów – cały jego dorobek to niespełna cztery godziny muzyki. W dojrzałej twórczości Weberna jest coś ascetycznego, jednak wczesna kompozycja „Langsamer Satz” to antypody jego przyszłej estetyki: kwartet jest bezwstydnie melodyjny i żarliwy, przepełniony entuzjazmem, upojeniem i młodzieńczą pasją. Czy to dlatego, że powstał z natchnienia miłością do Wilhelminy Mörtl, przyszłej żony kompozytora?

Anton Webern
Langsamer Satz

Alban Berg
Lyrische Suite

7 lutego, godz. 18.00 na [PLAY KRAKÓW](#)

Benedetto Marcello
Cassandra

David Lang
Just
Salvatore Sciarrino
Vanitas

7 lutego, godz. 20.00 oraz 9, 10 oraz 12 lutego, godz. 19.00 na [PLAY KRAKÓW](#)